Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası Şurasının 2015-ci il 30 sentyabr tarixli 266/1 nömrəli qərarı ilə bəyənilmiş, Palata Şurasının 2019-cu il 28 dekabr tarixli 316/4 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuşdur

Audit Komitəsinin nümunəvi Əsasnaməsi

1. Ümumi müddəalar

1.1. Audit Komitəsi (bundan sonra "Komitə" adlanacaqdır) «____________________» Azərbaycan Respublikası Qanunu (Şirkətin fəaliyyət sahəsini tənzimləyən normativ hüquqi akt və ya aktlar göstərilir), "Daxili Audit haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Daxili audit standartları, ___________ (əgər varsa – Şirkətin fəaliyyət sahəsini tənzimləyən orqanın müvafiq normativ aktları göstərilir) «ABC»* şirkətinin və ya publik hüquqi şəxsin (bundan sonra «Şirkət» ,«Publik hüquqi şəxs») Nizamnaməsi (və ya Əsasnaməsi) və bu Əsasnamə əsasında yaradılan və fəaliyyət göstərən auditor nəzarətinin təşkilinə məsul struktur bölmədir.

1.2. Komitə Şirkətin Müşahidə Şurasının (və ya digər səlahiyyətli orqanının) təqdimatı əsasında Səhmdarların Ümumi Yığıncağı (və ya digər səlahiyyətli orqanı) tərəfindən təyin olunmuş, Şirkətin daxili nəzarət sisteminin qiymətləndirilməsini və monitorinqini həyata keçirən orqandır. Komitə Şirkətin maliyyə nəzarəti sisteminə nəzarət etməkdə Müşahidə Şurasına (və ya digər səlahiyyətli orqana) köməklik göstərir və zəruri hallarda Səhmdarları (təsisçiləri) Şirkətin maliyyə vəziyyəti barədə məlumatlandırır.

1.3. Komitə öz fəaliyyəti barədə ildə bir (və ya sayı göstərilir) dəfədən az olmayaraq Səhmdarların (Təsisçilərin) Ümumi Yığıncağı və ildə dörd (və ya sayı göstərilir) dəfədən az olmayaraq müvafiq səlahiyyətli orqan (adı göstərilir) qarşısında hesabat verir.

1.4. "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun, "Azərbaycan Respublikasının Auditor Palatası haqqında" əsasnamənin və Auditor Palatasının auditin təşkili və tənzimləməsinə dair qəbul etdiyi sənədlərin tələblərinin icrası ilə əlaqədar auditin korporativ təşkili və tənzimlənməsinin vahid sistemə və formaya salınması vasitəsilə təkmilləşdirilməsi məqsədilə hazırlanmışdır.

2. Komitənin səlahiyyətləri

2.1. Komitə aşağıdakı səlahiyyətlərə malikdir:

2.1.1. Şirkətin audit siyasətini və strategiyasını müəyyən etmək;

2.1.2. Şirkətin idarəetmə orqanından Komitənin öz funksiyalarını həyata keçirmək üçün bütün məlumatları almaq;

2.1.3. Daxili audit qurumunun planlarını təsdiq etmək və onun fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirmək;

2.1.4. Kənar auditorun, audit və əlaqədar audit xidmətləri üzrə işlərinin həcminin, icra müddətlərinin və xidmət haqqının (qonorarının) müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı Müşahidə şurasına (və ya müvafiq orqana) tövsiyələr vermək;

---

* "ABC" Şirkəti dedikdə istənilən təşkilati hüquqi formaya malik olan idarə, təşkilat,publik hüquqi şəxs və müəssisə nəzərdə tutulur.

2.1.5. Kənar auditorun peşəkarlığını, müstəqilliyini və fəaliyyətini qiymətləndirmək və onun fəaliyyət nəticələrinin və müstəqilliyinin adekvatlığına dair öz rəyini daxil edən hesabatı hazırlamaq və kənar auditorun seçilməsinə dair təkliflərini Şirkətin Nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş müvafiq orqanlarına təqdim etmək. Bu hesabat kənar auditorun seçilməsinə, yenidən təyin olunmasına və ya müqaviləsinin dayandırılmasına və zəruri hallarda auditorun əvəz edilməsinə dair Komitənin təkliflərini əks etdirir. Hər hansı bir orqan Komitənin verdiyi qiymətlə və təkliflərlə razı olmadıqda, Komitənin hesabatı həmin orqandan da səlahiyyətli orqana təqdim edilir və onun yiğincağının gündəliyinə daxil edilir;

2.1.6. Kənar auditin nəticəsi əsasında maliyyə hesabatlarına ediləcək dəqiqləşmələr və əlavələri nəzərdən keçirmək;

2.1.7. Şirkətin daxili auditorunun təyin olunması zamanı öz münasibətini bildirmək və onun işinə qiymət vermək;

2.1.8. Daxili nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsinə dair müvafiq orqanlara təkliflər vermək;

2.1.9.Daxili audit struktunun rəhbərinin və işçilərinin işdən azad olması və ya dəyişdirilməsi barədə şirkətin müvafiq orqanı (adını göstərməli) qarşısında məsələ qaldırmaq;

2.1.10. Fəaliyyəti ilə bağlı müvafiq orqanların qəbul etdiyi bütün qərarlarla tanış olmaq;

2.1.11.Şirkətin daxili qaydaları və strategiyası ilə tanış olmaq;

2.1.12.Şirkətın uçot siyasətinə və illik hesabatına dair mülahizələrini bildirmək;

2.1.13.Şirkətın struktur bölmələri üzrə xüsusi audit yoxlamaları,təftişlər, monitorinqlər və digər nəzarət prosedurları keçirilməsini sifariş vermək;

2.1.14.Şirkətın fəaliyyətinə və əməkdaşlara aid olan hər hansı məlumatlar üzrə sorğu vermək;

2.1.15.Şirkətın fəaliyyəti məqsədləri üçün zəruri hallarda müstəqil ekspertləri cəlb etməklə bağlı rəhbərlik qarşısında məsələ qaldırmaq;

2.1.16. Öz iclaslarına Şirkətin əməkdaşlarını, kənar və daxili auditorları və müstəqil ekspertləri dəvət etmək;

2.1.17.Şirkətin müvafiq orqanlarının iclaslarında səs vermə hüququna malik olmadan iştirak etmək;

2.1.18.Şirkətin müvafiq orqanlarının növbədənkənar iclasının keçirilməsini tələb etmək;

2.1.19.Bu Əsasnamə və Şirkətin fəaliyyət sahəsini tənzimləyən orqanın normativ aktları ilə nəzərdə tutulmuş digər səlahiyyətləri həyata keçirmək.

2.2. Komitə Şirkətin fəaliyyət sahəsini tənzimləyən qanunvericiliyin, Şirkətın Nizamnaməsi və Şirkətin fəaliyyət sahəsini tənzimləyən orqanın normativ sənədlərinin tələblərinin yerinə yetirilməsini, habelə Şirkətdə mühasibat uçotunun vəziyyətinin yoxlanılmasını aşağıdakı hallarda Daxili audit qurumundan tələb edə bilər:

2.2.1. Audit Komitəsinin tərtib etdiyi plan əsasında;

2.2.2. Səhmdarların (təsisçilərin) Ümumi Yığıncağının (və ya təsisçinin) tələbi əsasında;

2.2.3. 5%-dən çox paya malik olan səhmdarların tələbi əsasında(Şirkət Səhmdar Cəmiyyət olduqda);;

2.2.4. Şirkətin müvafiq səlahiyyətli orqanının tələbi əsasında;

2.2.5. Tənzimləyici orqanın tələbi əsasında(əgər varsa);

2.2.6. Kənar auditorun tələbi əsasında.

2.3. Komitə Şirkətın fəaliyyətinə nəzarət və monitorinqi həyata keçirən zaman aşağıdakı prinsiplərə riayət edir:

2.3.1. Şirkətın cari iş fəaliyyətinə maneçiliyin minimuma endirilməsi;

2.3.2. Lüzumsuz yoxlamaların aparılmaması;

2.3.3. lüzumsuz məlumatların tələb edilməməsi.

2.3.4. Peşəkar inamsızlıq,dürüstlük,düzgünlük,operativlik prinsiplərinə əməl edilməsi;

2.3.5.Komitə üzvlərinin fəaliyyət müstəgilliyinin təmin edilməsi;

3. Komitənin vəzifələri

3.1 Komitənin vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

3.1.1 Daxili və kənar auditorlar tərəfindən irəli sürülmüş tövsiyələrin icraçılar tərəfindən icra olunub olunmamasına nəzarət etmək;

3.1.2 Şirkətın fəaliyyətində mövcud olan və yarana biləcək mühüm risklər barədə müvafiq orqanı məlumatlandırmaq və icra strukturları tərəfindən onların səmərəli idarə edilməsinə nəzarət etmək;

3.1.3 Maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə biləcək hər hansı hüquqi məsələləri nəzərdən keçirmək;

3.1.4 Şirkətın illik və cari maliyyə hesabatlarının hazırlanma prosesinə və nəticələrinə nəzarət etmək;

3.1.5 Daxili Audit qurumunun fəaliyyətini tənzimləmək və onun fəaliyyətinə nəzarət etmək;

3.1.6 Daxili Audit qurumunun rəhbəri və əməkdaşlarının vəzifə təlimatlarını, şöbənin illik iş planı və programlarını, daxili audit hesabatlarını yoxlamaq, nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə tövsiyyələr vermək;

3.1.7 Daxili Audit qurumunun əməkdaşlarının fəaliyyətinin səmərəliliyini və peşə yararlığını nəzərdən keçirmək;

3.1.8 Daxili auditorlar tərəfindən təqdim edilmiş hesabatların və tövsiyyələrin müzakirəsini təşkil etmək;

3.1.9 Şirkət tərəfindən qanun və normativ sənədlərə riayət olunmasına nəzarət etmək;

3.1.10 Qanunvericiliyə və tənzimləyici orqanın normativ aktlarının tələblərinə riayət olunmasına nəzarət etmək;

3.1.11 Tənzimləyici orqanlar tərəfindən aparılmış yoxlamaların nəticələrini nəzərdən keçirmək və onların auditor xidmətinin təkmilləşdirilməsi üzrə tövsiyyələrini icra etmək;

3.1.12 Etik davranış qaydalarıma riayət olunmasına nəzarət etmək;

3.1.13 Müntəzəm olaraq Komitənin fəaliyyəti haqqında (azı ildə bir dəfə) Səhmdarların (Təsisçilərin) Ümumi Yığıncağına hesabat vermək və müvafiq tövsiyyələri təqdim etmək;

3.1.14 Daxili Audit, Kənar auditor və Şirkətin müvafiq orqanları arasında münasibətləri tənzimləmək;

4. Komitənin tərkibi və işinin təşkili

4.1 Şirkətın Audit Komitəsi 3-5 nəfərdən ibarətdir.

4.2 Komitənın üzvləri Səhmdarların (Təsisçilərin) Ümumi Yiğincağı tərəfindən 2 ildən çox olmayan müddətə seçilirlər. Komitənın üzvləri təkrar seçilə bilərlər. Səhmdarların (Təsisçilərin) ümumi yığıncağı Komitə üzvlərindən birini Komitənin Sədri təyin edir.

4.3 Komitənin Sədri və üzvləri seçilərkən aşağıdakı tələblər əsas götürülür:

-iqtisadi, biznes və ya hüquqi təhsilin olması;

- öz vəzifələrini yerinə yetirmək üçün lazımi peşəkar bacarığa və fərdi keyfiyyətlərə malik olması;

- Komitənin ən azı bir üzvünün mühasibat, audit və ya maliyyə sahələrində mütəxəssis olması;

4.4 Onun üzvü olmayan şəxslər Komitənin işinə müdaxilə edə bilməzlər.

4.5 Aşagıdakı şəxslər Komitənin üzvləri ola bilməzlər:

4.5.1 maliyyə vəziyyətinin pisləşməsi və prudensial tələbləri pozmaqla əlaqədar məcburi ləğv olunmuş, yaxud müflis elan edilmiş Şirkətdə ləğvetmə və ya iflas haqqında qərarın qəbul edildiyi tarixdən bir il əvvəl Şirkətın inzibatçısı işləmiş şəxslər;

4.5.2 üç ildən az olmayan müddət ərzində başqası ilə əvəz edilməsi barədə tənzimləyici orqanın tələbi ilə hər hansı Şirkətın, filialın və ya şöbənin inzibatçısı vəzifəsindən azad edilmiş şəxslər (işə bərpa olunması haqqında barəsində qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı olan şəxslər istisna olmaqla);

4.5.3 Məhkumluğu olan, keçmişdə mülkiyyət əleyhinə və iqtisadi fəaliyyət sahəsində ağır və xüsusilə ağır cinayətlərə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmiş şəxslər, habelə barələrində mülkiyyət əleyhinə və iqtisadi fəaliyyət sahəsində ağır və xüsusilə ağır cinayətlərin istintaqına müddətin keçməsinə və ya amnistiyaya əsasən xitam verilməsi, müvafiq vəzifəni tutması və ya peşə fəaliyyəti ilə məşğul olması, üzərində məhkəmə qərarı ilə qadağa qoyulması, məhkəmə qaydasında müflis elan edilməsi faktları olan şəxslər;

4.5.4 Şirkətın inzibatçısı hüququndan qanunla məhrum edilmiş şəxslər;

4.5.5 Şirkətın digər idarəetmə orqanının üzvü olan şəxslər;

4.5.6 Şirkətdə digər vəzifə tutan şəxslər.

5. Komitənin iclaslarının keçirilməsi və aparılması qaydaları

5.1 Komitənin iclaslarına Komitənin Sədri sədrlik edir.

5.2 Komitənin üzvlərinin üçdə ikisinin iştirak etdiyi iclas yetərsaylı hesab olunur və qərarlar açıq səsvermə ilə adi səs çoxluğu prinsipi ilə qəbul edilir.

5.3 Komitənin və onun üzvlərinin öz vəzifələrini başqalarına həvalə etmək hüququ yoxdur.

5.4 Komitənin iclası video və ya telefon konfransı vasitəsilə aparıla bilər. Komitənin iclasında video və ya telefon konfrans vasitəsilə iştirak etmiş Komitənin üzvü iclasda şəxsən iştirak etmiş sayılır.

5.5 Komitənin iclaslarında səsvermə 1 üzv - 1 səs prinsipi ilə həyata keçirilir. Səsvermə zamanı bitərəf qalmağa icazə verilmir. Komitə üzvlərinin səsləri bərabər paylandığı təqdirdə, Komitə Sədrinin səsi həlledicidir. İclasın nəticələri protokolla rəsmiləşdirilir.

5.6 Komitənin plan üzrə iclasları rübdə bir dəfədən az olmayaraq keçirilir. Komitənin növbədənkənar iclasları onun üzvlərindən birinin təşəbbüsü, Səhmdarların (Təsisçilərin) Ümumi Yığıncağının, mühüm iştirak payına malik səhmdarların, digər səlahiyyətli orqanın müraciəti ilə çağırıla bilər.

5.7 Komitə iclaslarına çağırışlar Komitənin katibi tərəfindən edilir.

5.8 Komitə iclaslarından sonra 5 gündən gec olmayaraq katib tərəfindən protokol tərtib edilir. Protokola Komitə tərfindən qəbul edilmiş sənədlər və müzakirə olunan məsələlər üzrə materiallar əlavə edilir.

5.9 Komitənin Sədri və üzvləri aşağıdakı hallarda Səhmdarların Ümumi Yığıncağı (və ya təsisçi tərəfindən – şirkətin bir təsisçisi olduqda) tərəfindən vaxtından əvvəl geri çağırılırlar:

5.9.1 digər şirkətlərin idarəetmə orqanının üzvü olduqda və ya hər hansı bir vəzifə tutduqda;

5.9.2 onlara həvalə olunmuş işlərin öhdəsindən gəlmədikdə;

5.9.3 öz xahişləri ilə;

5.9.4 qanunvericiliyin tələb etdiyi digər hallarda.

6. Komitənin hesabatlığı

6.1 Komitənin Səhmdarların (Təsisçilərin) Ümumi Yığıncağına təqdim etdiyi hesabatda aşağıdakı məsələlər açıqlanmalıdır:

6.1.1 Şirkətdə qanunvericiliyə riayət edilməsinin vəziyyəti;

6.1.2 Şirkətdə maliyyə uçotu və hesabatların hazırlanmasının vəziyyəti;

6.1.3 Daxili və kənar auditin ümumi qiymətləndirilməsi;

6.1.4 Şirkətdə risklərin idarə edilməsi və nəzarət sistemlərinin vəziyyəti;

6.1.5 Şirkətdə risklərin azaldılması, nəzarət sistemlərinin, uçot və qanunvericilyin təkmilləşdirilməsi barədə təkliflər;

6.1.6 bu Əsasnamə üzrə Komitənin vəzifələrinə aid olan digər məsələlər.

6.2 Komitə müvafiq orqana aşağıdakı hesabatları təqdim edir:

6.2.1 qanunvericiliyin tələblərinə əməl edilməsi, aşkar olunmuş qanun pozuntuları haqqında məlumat və onların aradan qaldırılması üçün fəaliyyət planı;

6.2.2 daxili nəzarətin vəziyyətinin yoxlanması barədə hesabat və onun səmərəliliyinin artırılması barədə tövsiyələr, habelə kənar audit hesabatı və rəhbərliyə verilən təkliflər daxil olmaqla, kənar audit ilə əlaqədar bütün yazışmalar;

6.2.3 Şirkətə, onunla əlaqədar şəxslərə təsir edə biləcək gözlənilən məhkəmə işi və ya cəlb edilmiş məhkəmə icraatı haqqında məlumat;

6.2.4 Şirkətə aid ola bilən hər hansı bir qanunverisilik aktı haqqında məlumat.

6.3.Komitə və onun Sədrinin qərar qəbuletmə səlahiyyətləri

6.3.1 Komitənin aşağıdakı məsələlər üzrə qərarqəbuletmə səlahiyyətləri vardır:

6.3.1.1 Daxili Audit qurumunun audit planını təsdiq etmək;

6.3.1.2 Növbədənkənar audit aparılması barədə qərarlar qəbul etmək;

6.3.1.3 Daxili Audit qurumunun və onun işçilərinin işdən kənarlaşdırılması üzrə müvafiq orqan qarşısında vəsatət qaldırmaq;

6.3.1.4 Daxili Audit qurumunun Əsasnaməsini təsdiq etmək;

6.3.1.5 Səhmdarların (Təsisçilərin) Ümumi Yığıncağının ona vermiş olduğu səlahiyyət çərçivəsində digər qərarlar qəbul emək.

6.3.1.6 Komitənin qərarları onun iclaslarında bu Əsasnamənin 5.2-ci maddəsində göstərilən qaydada səsvermə yolu ilə qəbul edilir.

6.4. Komitə Sədrinin və ya onun ayrı-ayrı üzvlərinin Komitə adından təkbaşına qərarlar qəbul etməsinə və onun icrasını Şirkətın digər icra strukturlarından tələb etməyə yol verilmir.

6.5 Komitənin qərarları Daxili Audit qurumu üçün məcburidir və bu qərarlar mütləq yerinə yetirilməlidir. Daxili Audit qurumu Komitənin qərarlarının yerinə yetirilməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

6.6. Komitənin Sədri aşagıdakı salahıyyətlərə malikdir:

6.6.1 Komitənin iclaslarında qəbul olunmuş sənədləri təsdiq etmək;

6.6.2 Komitənin iclasını çağırmaq və iclasları idarə etmək;

6.6.3 Şirkəti, ona verilmiş səlahiyyətlər daxilində səhmdarların adından təmsil etmək;

6.6.4 Daxili Audit qurumunun rəhbərinin və onun işçilərinin vəzifə təlimatlarını təsdiq etmək;

6.6.5 Komitə üzvlərinə bonus, mükafat verilməsi üzrə Səhmdarların (Təsisçilərin) Ümumi Yığıncağına təkliflər vermək;

6.6.6 Iclaslararası dövrdə Daxili Audit qurumunun fəaliyyətinə nəzarət etmək və tənzimləmək.

7. Əsasnamənin təsdiqi, əlavə və dəyişikliklər edilməsi qaydaları.

Komitənin Əsasnaməsi Şirkətin Müşahidə Şurasının (və ya digər səlahiyyətli orqanının) təqdimatı əsasında Səhmdarların Ümumi Yığıncağı (və ya digər səlahiyyətli orqanı) tərəfindən təsdiq edilir, ona əlavə və dəyişikliklər edilir.